

بلوچی بتل ماں گل خان نصیر شاعریء

محمد یوسف، اسسٹنٹ پروفیسر (بلوچی) گورنمنٹ کالج شمال۔

سنگت رفیق، لیکچرار، بلوچی ڈیپارٹمنٹ، یونیورسٹی آف بلوچستان کوئٹہ۔

گل محمد، ایم فل اسکالر، شماریات ڈیپارٹمنٹ، یونیورسٹی آف بلوچستان کوئٹہ۔

Abstract

Proverb is not considered to be the key part of a language, but expression and representation of the cultural norms and values. Balochi, like the other languages of the globe, has an enriched history of proverbs. Proverbs have been used in Balochi poetry.

This paper focuses the expression and the way of usage of proverb in Mir Gul Khan Naseer's poetry.

گونڈگری:

بتل یک راجے تہذیبی ردوم کچھ کینٹل راجی زندگوازینگ ء اصول ء راہبند زانگ بنت چوش کہ بتلانی ٹھینوک ء رواج دیوک
یک خاصیں مردے نہ بیت بلکن ء تیوگیں چاگرد ء کشنگیں الس ایشانی ساچگ ء رواج دیگ ء ذمہ وار انت۔ ایش دراجیں زمانگے
ء سینہ پہ سینہ شہ یک نسل ء ماں دومی نسل ء سر بوتگ انت۔ اے وڑایشانی روتگ ء ہنڈال یک راجے چاگردی زندوہا گلزمین ء تہا
سک ء پیوست انت۔ بتل یک زبانی ء گشوکانی زند ء تہا مزنیں ارزشتے دار انت بتل آوانی تعلیم ء زانشت ء مزنیں وسیلے بوتگ
انت۔

ایدگہ راجانی وڑے بلوچانی لبرزانک ہم شہ بتلاں سر بیچ انت ء زندے چو شیں پڑے نیست کہ آئی بار وابتل ساچگ نہ بو تگ انت۔ ماں لبرزانک ء شاعری ء اندر ء بتلانی کار مرزی نوکیں گپے نہ انت ایش گوں لبرزانک ء بندات ء ایشی ہمراہ انت۔ ء خاص کن شاعری ء تہا بتلاں کار مرز کنگ ایشی معنویت ء اثر ء دو ہمکنس کنت۔

نبشتانکے اثر ء گیش کنگ ء خاطر ء بازیں نبشتکار ماں وتی نبشتانکانی تہا بتل، گالوار ء شعر کار مرز کنت ء ہمے وڑ شاعر ماں وتی پر بندانی تہا گالوار وبتل کار مرز کنت تانکہ شعر اثر دار تر ء معنادار تر بہ بیت۔ نبشتانک یا شاعری ء تہا بتلانی کار مرز کنگ ء بازیں پائیدگ انت اے وڑے اے بتل شہ گار ء بے گواہ بو تگ ء رک و نسا ربنت ء آؤ کیں نسل شریشاں علمی پائیدگ چست کُرت کنت، ہمے وڑ بتلانی وسیلہ ء گو تگیں دور ء زمانگانی تہذیبی شعور ء سنج ء پر کاگی ء چکا سگ آسان بیت۔ بتل وتی دور ء چا گردی زندے گوناپ انت ء یک زبانی ء جتا جتائیں بولی و پاڑوانی بار وازا نیکاری و سوج دیگ ء ہم وسیلہ انت۔

بتل گونڈ گونڈیں ردیا شعرانی درو شم ء سادگ و زوت پھمیں گشتن انت کہ ایش یک راجے ء اجتماعی لاشعور ء نفسیاتی سند (لیول) ء درانگا زکنوک انت۔

سلیم ملک ماں وتی نبشتانک ”ضرب المثل“ ء تہا مولوی نجم الدین ء حوالہ ء چوش دنت۔

” مثل سے قومی خیالات، عادات اور رسوم مذہبی، صبر و استقلال، سختی و حکومت، نرمی و محبت، رنج و راحت، رشک و حسد، عصمت و ترکِ عفت، سُستی و چُستی، شوخی و مد ہوشی، شرارت و رفاقت، تجربہ و عبرت، عقل کیتربیت و کیفیت، عدالت و صداقت، سادہ لوحوں کے لیئے ہوشیاری، جوانوں کا امتیاز، دانش مندوں اور ذی عقل کو مصلحتیں حاصل کرنی اور عوام کی ایمان داری اور بے ایمانی کا حل منکشف ہوتا ہے۔ گویا یہ

کہاوتیں ملک کی ایک بڑی تاریخ ہیں۔“ (ملک، 205)

بلوچی زبان ء چند ء بتلانی بار واماں میر گلزار خان مری ء رد ء بنددائگیں بتلانی کتاب ”گوشتن“ ء پیش لبر ء میر گل خان نصیر کُشتیت:

” بلوچوں نے اپنی بے بضاحتی اور پسماندگی کے باوجود معاشرے کا کوئی ایسا پہلو نہیں چھوڑا اور نہ ہی کوئی ایسی تشنگی رہ گئی جس پر انہوں نے ضرب المثل موزوں نہیں کیا ہو۔“

ہے وڑ آدم ترء نبشتگ کنت،

” ذرا غور سے ان کہاوتوں اور ضرب الامثال کو لیجئے ان سے بلوچ کی فصاحت و بلاغت کا آپ کو بخوبی اندازہ ہوگا۔ ان میں ندرت و معانی کا ایک گنجینہ ملے گا جو ایک بلوچ دانشور کے لئے نہ صرف خاتمہ ناپذیر ہے بلکہ قابل قدر اور قابل فخر بھی ہے۔“ (مری، 5)

یک زبانی شاعرےء خاطر الہی کہ آہماز بان ء ہر ہر تک و پہنڈا ء بار ء سئی ء سر پد بہ بیت بزاں آئی لبر زانی کرم ء بتل، گالوار ء لفظیات ء گنجے مان بہ بیت، تاکہ آئی شاعری پر معنا و پرتاثر بہ بیت۔ گل خان نصیر شاعری ہم شریں جو انیس سپتاں چکلہ انت۔ خاصیں گپ ایش انت کہ گل خان نصیر شہ بلوچی زبان ء تیوگیں پاڑواں ولد (بلد) انت۔ آبلوچی زبان ء ایوکیں شاعر انت کہ بلوچستان ء شگرب ء بگرتاں مگرب و قطب ء بگرتاں جاندم ء بلوچی زبان ء تیوگیں پاڑوانی لبر ء بتل و گالواراں ماں وتی شاعری ء پہ انچش شیواری کار مرز کنت کہ آئی شاعری ہسپت رنگیں درینے ء وڈورا کنت۔

زانیکارانی تشنگ انت کہ راج ء قوم اگاں بدن انت تو زانکار (دانشور) ء شاعر آئی چم انت بلوچی زبان بتلے کہ ”جان ء کجادردے بہ بیت ارس اچ دوئین چمان رچیت۔“ بزاں تیوگیں بدن (راج) ء درد ء سکیلانی جسگیری ء درانگازی ء چمانی ارس کن انت، گل خان نصیر شاعری:

شاعر توئے قوم ء زبان بُرزیں وتی ہند ء بزاں

قوم ء توئے چم و نظر گیب ء چہ گوں تو بیت جبر

جان ء کجادردے بہ بیت

ارس اچ دوئین چمان رچیت

چم تیچ بہ بنت رُژنا جہان

چم نرہ بنت وہم و گمان (نصیر، 601)

پیریں مردم گش آنت، ”پاس ء و پھر ء و ش بکن نون دیم پہ منزل کش بکن۔“

بزاں یک مول ء مرادے ء پورا کنگ ء خاطر انسان ہماڑاند (مول ء مراد) ء تیوگیں پہناتانی سراپچار بکنت وتی وس واک ء یکجا کنان ء و شیں پھر ء پاسے کچین کنگ ء رندا ماں وتی مراد ء منزل ء نیمگ ء راہدگ بہ بیت:

مردے کہ سرگیرت منزل ء چاریت وتی اگل و دل ء

راہ ء وتی پیش چار کنت

راہ تو شنگ ء تیار کنت

پاس ء و پھر ء و ش کنت

نین دیم پہ منزل کش کنت

(نصیر، 1975)

پیش ء ملو کاں گشتنگ بتلے کہ ”نوش بے نیشاں نہ بنت“ بزاں جی بے ء و رگ ء نوش کنگ ء خاطر انیش المی ماننت چیا کہ اے نیش انت کہ نوش کنگ ء وس ء واک اش مان۔ تاگت ء واک ء ار زشت ء درانگا ز کنوکیں اے بتل ء نصیر ماں وتی پر بندے ء چوش کار مرز کُرتگ:

دوست ء دلواپیں جتائی کجراتانی شگان

داگنت سوز مانیں بے چومے دل ء داگاں نہ بنت

ہمبل ء بیلاں نصیر ء گال بے معانہ انت

گشتنگ آنت پیش ء ملو کاں نوش بے نیشاں نہ بنت

(نصیر، 1728)

بلوچی بتلے کہ ”نزوری عیب و آزارے نزور ء مال آوارے“ بزاں فردیا کہ راجے نزور بیت تو آزارانی گواچی بیت۔ زور آور وتی حق ء بہر ء پلٹیت ء نزور نہ یوک ء بے بہر بنت بلکن ء آوانی مال برمتگ (آوار جنگ) بنت۔

اے دنیا پ دڑیں زالے
نزورء گول نہ کنت گالے
مدام زور آورء مالے
نزوری عیب و آزارے
نزوری قوم بے بہرے
نزورء مال آوارے

(نصیر، 1470)

بلوچی بتلے کہ ”ہر چوں بہ بیتیں شپ تہار پیداوار انت مات و گمار“
اے بتل کہ پیم، زانت ء بیچار ء درگت ء بلوچانی مارگ ء احساس ء پد ر کنت، گل خان نصیر ماں وتی پر بندے ء تہا چوش آور تگ،
ہر چوں بہ بیتیں شپ تہار پیداوار انت مات و گمار
چوش مانسیں بے ہوش و سار میش ء مزانن اچ مزار
(نصیر، 333)

عہدی سر پدیں سراں گشتگ
”شپ پمادور وکال مینا حتمین انت
روح پماشاہ ء گپنگیس مرداں“
گل خان نصیر ء زند ء مزین بہرے شاہانی زیندانانی تہا گوستگ، ہے بتل ء دروشم ء وتی تملیں تجربہ ء وت گوستاں آماں وتی
پر بندانی تہا چوش پد ر کنت،

شپ سیاہاری لیٹ وراں کابنت
روح زمستانی جمر و گرداں

بلوچی بتل ماں گل خان نصیر شاعریء محمد یوسف ہڈوگہ

شپ پمادور وکاں مینا حسین انت
روح پماشاہء کپتگیں مرداں

(نصیر، 1472)

بلوچی بتلے کہ ”پنڈگی میتاں لال کیمت پزور نہ بنت“ بزاں اگاں کسے لال کیمت (اسپ) بداریت تو آئی کاہء کدیم ء بست ء بندء بکنت، چیا کہ پنڈگ ء میتانی اوست ء بستگیں کیمت وتی سوار ء دروہیت ء آرادور سریریں منزلان ر سینت نہ کنت۔ گل خان نصیر کشیت،

پنڈگ ء میتاں گوں نہ بیت پزور
لال کیمت ہر چنت ء بہ بیت پُر شور
منزل ء مانیت سیاہ شپانی ء

(نصیر، 947)

یا

ندگ ء چارگ ء مے منزل ء راہ گوند نہ بیت پنڈگی میتاں گوں راہوریں کیمت زند نہ بیت

(نصیر، 2013)

بیر گیری ماں بلوچ کوڈ آف آنز (بلوچی ننگ) ء ارزشت کرزیرں بہرے کہ اے رسم ماں گوتگیں دوراں بلوچانی وت ماں وت ء دراج کشیں جنگانی سبب بوت۔ نامداریں شاعر بالاچ گورگیچ کہ ماں راج دپتر ء بیر گیری ء نام ء نامدار انت او آئی پر بند ”بیر بلوچانی تاں دو صد سال ء“ بتل ء دروشم زرتگ۔ گل خان نصیر ماں وتی نبشتا نکلے ء کشیت۔

” شاعر ریکی کہ مے مینگل تمن ء ریزواریں شاعر ء خان خداداد خان ء در بار ء ملک ا لشعراء یا سر شاعر بوتگ ء بالاچ گورگیچ کہ آرا من بلوچ قوم ء مستزیرں قوم پروریں شاعر متاں، کسانئی ء چہ منی دل پسندیں شاعر بوتگ انت۔ شاعر ریکی ء دراجیں

بلوچی بتل ماں گل خان نصیر شاعریء محمد یوسف ءوگہ

شعیر ”وخت نصیر خان ولی“ او بالاچ ء جنگی شعیر ”کوہ انت بلوچانی کلات“ مدام منی
زبان ء بیتگنت“ (نصیر، 21)

چوش کہ آگشیت کہ آشه بالاچ ء اثر مند انت ء ماں آئی تیوگیس شاعری ء بالاچ ء رنگ پہ جوانی سہر ابیت۔ ماں وتی شاعری ء آ بازیں
جاگہ ء بالاچ ء ہے شعیر ء کار مرز کر تگ۔ چوش کہ۔

حون بلوچانی تاں دو صد سال ء بے پد ء گیر ام نہ بنت سیال ء

دائم ء مرداں کنت شگانی ء

(نصیر، 947)

یا

بلوچ ء نہ بیت بچ کدی بیر گار دو صد سال ء حون ء گریت ماتلیں

(نصیر، 6152)

اے یک حقیقتے کہ انسان ماں اے جہان ء وتی کار ء کار پدانی برورد ء وارت پیشی سر پدیں سراں گشتنگ کہ ”انسان ہرچی یے کشیت
ہمائی ء نریت“ گل خان نصیر کشیت۔

رُن ء ہرچی کش ءے بیلی

جو ء جو گندم ء گندم

ہے قدرت ء قانو دانت

ہے تقدیر ء تکرار انت

(نصیر، 2018)

بلوچی بتلے کہ ”مرد پہ نام ء مریت او نامرد پہ نان ء“ پہ نام ء ننگ ء سر ء ساہ ء ندر کنگ بلوچی کوڈ آف آنز (بلوچی ننگ) ء دگہ
بہرے کہ گل خان نصیر آے بتل ء ماں وتی پر بندے ء تہا چوش آور تگ۔

ور یمین ورنہ اپہ وتی و شبودیں وطن

بلوچی بتل ماں گل خان نصیر شاعریء محمد یوسف ہڈگہ

سر سوادانی سد کہ ءساند انت سجن

نام دار نام ءپہ نسنت نیکہ پہ نگن

(ص-1714)

وطن ء مہریا حُب اُلوطنی یک جہاں گیریں مارگ ءاحساسے، ماں انسانی کلویڈیا آف فلاسفی ء تھا سیٹفن نیتسن، وطن ء مہریا حُب اُلوطنی ء ستاء اے وڑ ء کنت۔

1. Special affection for one's own country .

2. A sense of personal identification with the country .

3. Special concern for the well-being of the country's good.

(Stephen Nathanson, Stanford encyclopedea of philosophy)

بزاں وطن ء مہر ء مطلب انت،

۱۔ گوں وتی وطن ء کسے ء خاصیں و اہکداری۔

۲۔ گوں وطن ء ذاتی پتار ء مارشت۔

۳۔ وطن ء گبود ء خاطر ء خاصیں ہدوکی۔

نصیر ء وطن دوستی راست ء حقیں وطن دوستی یے، آگوں دل ء حُب ء گوں وطن ء مہر کرتگ۔ نصیر ء زند ء وطن دوستی گوں یکے آد گر ء ہمگر نچ ء بندوک انت آوتی زندیہ وتی ماتیں وطن ء مہر ء ندر کرت۔ گوں وطن ء آئی مہر پیک ء پلگاریں۔ آبلوچی بتل ”وائے وطن حشکیں دار“ ء ماں وتی پر بستگیں چار بندی یے ء اے وڑ پڈر کنت۔

ہر چون بہ بیت وش دگر ء ملک ء دیار

آبات ء جہاں جل ء مزن نام ء توار

شہد ء بہ تچنت جو ء لیکن پہ نصیر

شر ترچہ جہاں انت وطن ء حشکیں دار

(نصیر، 543)

بلوچی زبان بتلے کہ ”ساد چھو داسدیت کہ بارگ انت“۔

میر گل خان نصیر ماں وتی نظم ”چوش گندیت“ ء تہاے وڑاے بتل ء وتی پر بند ء بہرے کُرتگ

منی در تگلیں پشک ء چادر نہ کر زانت

کہ پچن وتی مہراں کس بر ندیت

منی بزگیں دل میاری نہ بیتہ چما جاگگ ء بارگنت ساد سدیت

(نصیر، 136)

بلوچی زبان بتلے کہ ”ظلم ء پد و پشت نہ بیت“ انجش بلوچی ء دو گالوار انت، ”آپ جنتر ء در تنگ۔“ ء ”گوات ء ماں مُشت ء گرگ۔“

بتل ظلم ء آسر ء باروانت کہ بیداد گراں پد و پشت نہ بیت وتارخ شر آوان ء المہء حساب گیرات۔ ”آپ جنتر ء در تنگ۔“ ء ”گوات ء ماں مُشت ء گرگ۔“ ء مطلب، بے کٹ او بے سینتیں کار ء کرد کنگ انت۔

فیلڈ مارشل ایوب خان ماں گچیں کاریاں فاطمہ جناح ء کنگ ء وٹشی ء جلو سے کشیت او گل خان نصیر، ہمیشی رد عمل ء ”نہ مانے“ ء سر حال ء نظمے نبیسیت، اے نظم ء تہا ہے سینیں بتل ء گالواراے وڑکار مرز بوتگ آنت۔

جمہیر ء شمہ کشت نہ بیت

آپ جنتر ء درشت نہ بیت

گوات ہج وڑ ء مُشت نہ بیت

روح ء راشپ کشت نہ بیت

ظلم ء پد و پشت نہ بیت

(نصیر، 1609)

بلوچی زبانء دو بتل ”غریب سیال نیست۔“ ء ”مالء گنوک، چمبر سار نہ بیت۔“ کہ بتلی نابرابریء درشانیء کنتت ء گل خان نصیرؔ ہے ہر دو بتلاں وتی پر بند ”بیا او بلوچ“ ء تہاچوش کار مرز کر تگ۔

نادارء کس یار نہ بیت

مالء گنوک سار نہ بیت

سر دارء میرء معتبر

کس تئی دلء کار نہ بیت

(نصیر، 73)

بلوچی بتلے کہ ”ماں ہاک ءر تلگلیں روگن پداچ نہ بنت“ بزاں رندء پشومانیء ہنجی دست نہ کپیت۔ گشتت کہ انسان باند انت کہ پیش چار بہ بیت ء آئی چم و نظر ماں آیو کیں و ہدء سراسک بہ بیت و ہدء سراجو انین فیصلہ سر سو بیء ضمانت انت ء خرابین فیصلہ انسان ء کورچاتانی تہا پر ینیت ء قول ء بلوچانی رندا ماں حاک ءر تلگلیں روگن ء مچ کنگ ء نزارگ ء جہد بے حاصل بیت، گل خان نصیرؔ ہے بتل ء ماں وتی پر بندانی تہاچوش کار مرز کنت۔

نیں کہ کپتنگ انت وت دامء

شو میں اگر بء سئے شامء

بے کارء کنتت نین حاکء

روگن رنگ انت ماں حاکء

(نصیر، 177)

دگہ جاہے نصیرؔ چوش گشتیت،

گو سنگلیں روچ نیانیت بزاں گوں حاک ءر تلگلیں روگن چوچ نہ بیت اچ حاک ء (نصیر، 1428)

گرمک ء پلس ء یاریء کٹ ء برورد ایوک ء گرمک ء بہرء کپیت ء پلس (میش) ء اے سنگتی ء یاری ایوک تاوان بار کنت۔ بلوچی بتلے کہ ”گرمک ء پلس ء یاری نہ بیت“ او نصیرؔ ہے جمل معنائیں بتل ء ماں وتی پر بندانی تہاچوش کار مرز کنت۔

بلوچی بتل ماں گل خان نصیر شاعریء محمد یوسف ڈوگہ

مظلوم ء ظالم مژدہ وار
مولد گلام ء واجہ کار
ہر چون بہ بنت یکجا ہوار
ہچر نہ بنت براس ء گمار
گرک ء پس ء یاری نہ بیت
براسی گوں خون واری نہ بیت

(نصیر، 338)

یا

جہان ء جبر گوں زوری نہ بیت
ادازندگی گوں لگوری نہ بیت
زورانی حق ء نہ منیت کس
گوں زور اور ء دپ ٹگوری نہ بیت
جبر پڈر انت روچ ء مثال
گوں گرک ء پس ء ہیچ جاہ ہوری نہ بیت

(نصیر، 1459)

گشتت کہ ” نیم سہیں لاش ء نہ پوروی نہ زوروی“ نصیر اے بتل ء ماں وتی نظم ”اندازے ء گردات“ ء تہاے وڈ پڈر کنت۔

شماچو نیم سہیں لاش ء نہ پوروی نہ زوروی
شماچو تنگیں مرد ء وتی حکاں چہ بے بہرات

بلوچی بتل ماں گل خان نصیر شاعریء محمد یوسف دوگہ

جہاں پہ زندگیناں انت مروکانی پناہ گورانت
نصیر آشکریں گالاں، منی بیلاں دل ءدارات

(نصیر، 181)

بلوچی بتلے کہ ”چہ کم سیالیء گم سیالی جوان انت“ بزاں اگاں کسے ءماں وتی وطن وڈہیہ ءعزت وشرپ مہ رسیت ءآگاں کم سیال
لیکگ بیت توپر آئی شرانت کہ آہما وطن ءبلیت ودگہ جاہے بہ روت بزاں گم سیال بہ بیت۔ گل خان نصیر ہے بتل ءماں وتی عمرء
گڈ سری پر بنداں چہ یکے (گم سیالی) ءتہاچوش بیان کنت۔

من چداں در کپاں دیریں ٹکے رواں
ماں مجاں گارباں من چہ کم سیالیء
زرتہ گم سیالیء

(نصیر، 2012)

قلاں ءخان عبداللہ خان قہار بلوچی زبان ءشاعرے ہم بوتگ آئی پر بند ”کوہنگ ءکوہیں کلات کسی پتی میراث نہ انت ماں گوں
سگاراں گپنگ آن“ بتلے ءدروشم زرتگ، گل خان نصیر ہے بتل ءماں وتی پر بندے ءتہاچوش کار مرز کرتگ۔

گالاں گوں بندیء محکمیں پہ پکر ءگل ءواجگاں
چوگشتہ عبداللہ قہار سبزیں لڑ ءواجگ گمیں
کوہنگ ءکوہیں کلات کس ءپت ءمیراث نہ انت
ماں گوں سگاراں گپنگوں

(نصیر، 181)

بلوچی بتلے کہ ”زور ءآپ سر بالا تچیت“ بزاں زور ءآپ چہ سر ءراہ کنت۔ سر زور ءدیما دلیل او منطق ءپچیں ارزشتے نیست۔
گل خان نصیر کشتیت۔

وت سر میں واکاں چہ سر ءتوک ءراہ بیت

بلوچی بتل ماں گل خان نصیر شاعریء محمد یوسف ہڈگہ

آپی چہ سر جہل ء، پماسر بالا تجیت
تاگت ء مست ء گوں دلیل دعوائی نہ بیت

(نصیر، 1690)

بلوچی زبان بتلے کہ ”گرہ کاں گلے بہر بوت کہ جا پر حرے گپت۔“ سادگ ء دل پیک ء کلپ ء فرق ء پڈر کنت۔

گل خان نصیر ہے بتل ء ماں وتی نظم ”بے نیشاں بنت“ ء تھا چوش کاریت،

آدگہ باری اتنت گرہ کان ء بہر بیت گلے دیم تر ء زاناں بلوچ وت چو بز ویشاں نہ بنت (نصیر، 1782)

انسان شہ وتی آزمشت، تجربہ ء بے سویان بازیں پنت و سبق ہیل کر تک بلوچی بتلے کہ ”مار مردم ء مدام شہ یکیں کونڈ ء نہ

وارت“، گل خان نصیر ماں وتی نظم ”ہیدانی جو“ ء ہے بتل ء چوش کار مرز کر تک۔

گونشتہ بلوچ ء ہر دم ء یکیں چہ کونڈ ء مردم ء

مارے دو برڈنگ نہ جنت (نصیر، 1975)

بتل کہ وت حکمت ء دانائی ء شیر کن ء وش زیملیں گال انت، وہدیکہ گوں شاعری ء رد ء پیش ردانی زیملاں گوں اوار بنت توایشانی

اثر بے پایاں او معنائی جہلا کی گیشتر بیت۔

آسر:

شاعری ء تھا بلوچی بتل ء گالورانی کار مرزی گل خان نصیر ء راجمانی ء چا گردی سما (شعور) ء پڈر کنت کہ آئی زانت ء مارشتی رو تک

گوں وتی زمین ء چا گرد ء آنت ء پڈنو کی لبرانکی لیکھانی رد ء اے یہ شاعری ء جو انیں سپتے ء شون آنت، دومی گل خان نصیر چو کہ اُلس ء

مھلوک ء زبان ء شاعری کنگ ء منو گر انت اے درچے ء اُلس ء ہمر وچی بتل ء گالورانی کار مرزی ء آپہ لس مھلوک ء پوہ بوھگ ء

جو انیں راہ ء درے گیشنتگ بلے اے درگت ء گل خان شاعری ء تھا انگت بازیں بتل ء گالوار شوہازگی آنت۔

سرشون:

- 1- مری: گلزار خان مری، 2005، گشتن۔ بلوچی اکیڈمی کوئٹہ۔
- 2- ملک: محمد سلیم ملک، 2004، ضرب المثل، بازیافت، ریسرچ جرنل، پنجاب یونیورسٹی، اورینٹل کالج لاہور، شمارہ 04، ص: 197 تا 208۔
- 3- نصیر: میر گل خان نصیر، (2014)۔ تیرگال کاریت (کلیات)۔ بلوچی اکیڈمی کوئٹہ۔
4. Stanford Encyclopedia of Philosophy/Patriotism.